LANDA-LIBURUTEGI TXIKIETARAKO JARRAIBIDEAK

2025

Consejo de Cooperación Bibliotecaria

LANDA-LIBURUTEGI TXIKIETARAKO JARRAIBIDEAK

2025

Consejo
de Cooperación
Bibliotecaria

Ministerioaren argitalpenen katalogoa: https://www.libreria.cultura.gob.es
Argitalpen ofizialen katalogo orokorra: https://cpage.mpr.gob.es

2026eko edizioa

KULTURA MINISTERIOA

Editorea:
© IDAZKARITZA NAGUSI TEKNIKOA
Herritarrak artatzeko, Dokumentazioko eta Argitalpenetako
Zuzendariordetza Nagusia

NIPO: 190-26-165-9

Diseinua eta maketazioa: Tau Diseño

AURKIBIDE

6 Sarrera

8 Liburutegia landa-eremuetako
eragile dinamizatzaile gisa

12 Liburutegi-zerbitzuaren gutxieneko irizpideak

16 Langileak

20 Bildumak

26 Ekipamenduak eta eremuak

38 Ondorioak

---

40 **I. Eranskina**
Kulturaren eta liburutegien presentzia erronka
demografikoari buruzko Espainiako legerian

48 **II. Eranskina**
Bildumaren bolumena biztanle kopuruaren arabera

---

52 Landa-liburutegi txikientzako jarraibideen gordetzea
ebaluatzeko formularioa

SARRERA

Liburutegien Lankidetza Kontseiluaren (LKL) Landa Eremuetarako Arreta Bereziko Planaren Lan Taldearen (LT) helburu orokorra, alde batetik, irakurketarako eta informaziorako sarbidea biztanleria-gune txikietan eta, bestetik, tokiko memoriaren kontserbazioa eta haren sustapena esparru digitalaren bidez bermatzen duen sistema baten oinarriak ezartzea da.

Sortu zenetik, LTk ahaleginak bideratu ditu herri txikietan liburutegi-zerbitzuak hobetzera, bai liburutegi finkoen, bai mugikorren bidez. Haren gomendio esanguratsuenetako bat Tokiko Gobernuaren Oinarriak arautzen dituen Legea aldatzea izan da, liburutegi publikoak sortzeko betebeharra betetzeko behar den gutxieneko biztanleria 5.000 biztanletik 2.000ra murrizteko.[1]

Era berean, liburutegi-zerbitzu profesionalaren eta kalitatezkoaren eredu bideragarriak aztertu eta proposatu dira 2000 biztanle baino gutxiagoko herrietarako eta eremu sakabanatuetarako, hala nola erabilera bikoitzeko eskola-liburutegiak eta liburutegi mugikorrak.[2]

Ekintza-ildo honetan, *Landa-liburutegi txikietarako jarraibideak* aurkezten dugu. Haren helburua landa-liburutegi horien funtzionamendurako funtsezko elementuak ezarri eta deskribatzea da, betiere jasangarritasunaren ikuspegitik eta landa-eremuetan dauden baliabideen errealitatea kontuan hartuta.

---

1 Liburutegien Lankidetza Kontseilua (2020b). *Landa-inguruneareen arreta berezirako planaren Lan Taldearen txostena*. Liburutegien Lankidetza Kontseilua. https://www.ccbiblio.es/wp-content/uploads/Informe-2020-GT-Especial-atención-medio-rural.pdf

2 Liburutegien Lankidetza Kontseilua (2022). *Landa-inguruneareen arreta berezirako planaren Lan Taldearen txostena*. Liburutegien Lankidetza Kontseilua. https://www.ccbiblio.es/wp-content/uploads/Informe2022_PLENO_GTPEAMR.pdf

Jarraibide hauek herri txikietan eta eremu sakabanatuetan landa-liburutegiak sortu eta garatzera bideratuta daude, batez ere 5000 biztanle baino gutxiago dituztenetan eta bereziki 2.000 biztanle baino gutxiagoko herrietan. Leku horiek dentsitate txikia, gutxiago garatuta dagoen azpiegitura, zerbitzu publikoetarako sarbide mugatua eta lehen sektorean oinarritutako ekonomia dituzte ezaugarri, nahiz eta bizimodu lasaiagoa, harreman sozial estuagoak eta ingurune naturalarekin kontaktu handiagoa izan.

Halaber, jarraibide hauek oso lagungarriak izango dira dagoeneko sortu eta martxan dauden liburutegietan dauden desorekak zuzentzeko.

Dokumentuaren izenburuak berak adierazten duen bezala, honen xedea ez da ez da landa-eremuko liburutegi txikietan arauak edo prozedurak ezartzea, baizik eta iradokitzea eta aholkuak ematea. Jarraibide hauek gida gisa pentsatu dira, liburutegiei buruz indarrean dauden legeak edo eskualdeko araudiak inola ere zalantzan jarri gabe.

Jarraibideen erabilgarritasuna proposamenen sinpletasunean, neurrien iraunkortasunean eta haien ezarpenaren eta mantentzearen erraztasunean datza, profesionaltasuna, garrantzia, eraginkortasuna, efizientzia eta helburuak lortzeko kalitatea arriskuan jarri gabe.

Liburutegiak funtsezko zerbitzuak dira eta ez dute zertan prozesu konplikatuak, ekipamendu garestiak edo inbertsio neurrigabeak izan "lurralde guztietan dauden pertsonen eta komunitateen funtsezko eta oinarrizko zerbitzuak [...] izatearen helburua betetzeko, herritarren parte-hartzea sustatzeko eta artikulatzeko potentzial handia baitute".[3] Beraz, herri txikietako landa-liburutegiek gainerako udal-zerbitzuekin lerrokatuta egon behar dute baliabideei eta mantentze-lanei dagokienez.

3 Urueñaren konpromisoa landa-eremuetako irakurketarekiko (2023).

LIBURUTEGIA LANDA-EREMUETAKO ERAGILE DINAMIZATZAILE GISA

Landa-liburutegiaren bizitza eta etorkizuna oinarritzen den oinarrizko gaia, eta Landa Eremuetarako Arreta Bereziko Planaren Lan Talde honen existentziaren jatorria dena, gure herriek 1960ko hamarkadatik jasaten ari diren despopulazioa eta zahartzea da, gaur egun oso kezkagarria da eta, 2020ko gure lehen txostenean aztertu zen bezala.[4]

Arazo larri horretatik eratorritako efektu positibo bat *Urueñaren konpromisoa landa eremuetako irakurketarekiko* (2023) onartzea izan zen: gaur egungo Espainiako landa-liburutegiaren misioari eta garapenari buruzko testurik osatuena eta konprometituena. Arestian aipatutako dokumentuak jarraibide hauek bideratuko ditu, konbentzituta baikaude kultura eta haren pertsonifikazioa landa-liburutegian ezinbestekoak direla erronka demografikoari aurre egiteko.

4 Liburutegien Lankidetza Kontseilua (2020b). *Landa-ingurunearen arreta berezirako planaren Lan Taldearen txostena*. Liburutegien Lankidetza Kontseilua. https://www.ccbiblio.es/wp-content/uploads/Informe-2020-GT-Especial-atención-medio-rural.pdf

Hala ere, landa-eremuetako despopulazioaren arazoan liburutegiak duen eginkizuna ia ez da jorratzen arazo hori konpondu nahi duen egungo legerian. Autonomia-erkidego bakoitzaren lege-testuak sakon aztertu ondoren, eskualdeko gobernuek erronka demografikoarekiko duten konpromiso mugatua aipatu behar dugu, ohikoa baita legegintza- eta araudi-testu espezifikoen falta, edo energia berriztagarriekin lotutako instalazioak berritzeko eta mantentzeko neurrietarako laguntza ekonomiko mugatua. Komunitate gutxi batzuek baino ez dute aipatzen landa-eremuetako liburutegien kultur eginkizuna.[5]

Kultur dinamizazioa gizarte-garapenaren funtsezko faktorea da. Hain zuzen ere, kulturaren beraren identitate-izaeratik sortzen da eta komunitatearen parte-hartzearekin batera doa. Ez du eskaintzen zaizkion kalitatezko programetan bakarrik parte hartzen, baizik eta praktika amateurrekin ere errepikatzen ditu; horrela, oraina eta etorkizuna ondare-ondarearekin konbinatzen dira.

Testuinguru honetan, landa-liburutegia gure herrietako kultur zerbitzu nagusi gisa nabarmentzen da: ugariena, hurbilena, doakoa eta guztiontzat erabilgarri. Landa-liburutegia funtsezko eta oinarrizko kultura- eta gizarte-zerbitzua da. Kultura eta irakurketa eskubide eta aukeren berdintasuna bermatzeko, bizi-kalitatea hobetzeko eta nahi den etorkizuna lortzeko oinarrizko tresna gisa demokratizatzeko erakunde publikoen tresna da. Liburutegiak komunitatea elkartzen du, haren balioak babesten ditu eta aurrerapenerantz bultzatzen du. Hori erakundeen arteko lankidetzari, plangintza egokiari eta aurrekontu nahikoan oinarritutako kalitate-maila onargarrien bermeari esker posible da.

Horretarako, landa-liburutegiak zerbitzu eta ekintza sorta oso bat du, bere hormetatik haratago joan behar duena, betiere kontuan hartuta haren ekintzaren esparru globala, herritartasun osoari zuzenduta eta diskriminaziorik gabea (hots, ideologia, erlijioa, arraza, generoa, adina, gizarte- eta ekonomia-egoera, edo bizilekua kontuan izan gabe).

5 Jarraibide hauen I. eranskinean, lurraldeka, estatu eta eskualdeetako legeria biltzen eta komentatzen da erronka demografikoari eta bertan kulturak duen presentziari buruz.

Espainiako landa-ingurunearen ezaugarri nagusiak zahartzea, eta biztanleriaren despopulatzea eta sakabanatzea dira. Ezaugarri horietako batek ere ez luke oztopo izan behar liburutegiak txoko eta pertsona guztietara kalitatezko zerbitzuekin iristeko. "Liburutegi publiko egonkor bat eskaini ezin den kasuetan, liburutegi mugikorrak eta bestelako liburutegi mugikorren zerbitzuak zabaldu behar dira berdintasunerako eskubidea, eta zerbitzuen profesionaltasuna eta iraunkortasuna bermatzeko."[6]

Landa-liburutegia funtsezko elementua da komunitatearen kultur dinamizazioan. Ez die soilik baliabideak ematen beharrean dauden pertsonei eta komunitateei, baizik eta gizarte-ehuna ere indartzen du belaunaldien arteko topaketen bidez, tokiko memoria eta tradizioak zainduz, prestakuntza- eta hezkuntza-programak antolatuz eta abar. Gainera, liburuzainaren eginkizuna funtsezkoa da, bitartekari eta aktibatzaile gisa duen funtzioagatik. Baliabide egokiak, aintzatespen profesionala eta ordainsari nahikoa eta egokia izan behar ditu haren funtzioak behar den bezala betetzeko. Geroago, alderdi profesionala, bildumak eta liburutegien zereginen garapenerako funtsezkoak diren baliabide horiek gordetzen diren eta eskura daitezkeen espazioak xehetasun gehiagoz aztertuko dira.

Liburutegiaren arreta komunitatean eta hura osatzen duten pertsonen beharretan dago, bai kolektiboki, bai banaka. Horregatik, haren izaera unibertsala da, aniztasunaren sustatzen du eta gutxiengoei eta talde ahulenei (adinaren, generoaren, egoera ekonomikoaren, kulturaren, erlijioaren eta beste faktore batzuen arabera) babesa eskaintzen die, inklusioa eta berdintasuna sustatzeko helburuarekin.

Era berean, herritartasunaren kontzeptuarekin oso lotuta dago liburutegiaren lurraldea. Horrek inguruko herriak ere barne hartu behar ditu, jendearen eguneroko bizitza moldatzen duten harremanen mundu aberatsa liburutegira transferi dadin.

Landa-liburutegi gehienak udalekoak badira ere, udalaren eginkizunak funtsezkoa izan behar du haien funtzionamendu egokiaren zerbitzura dagoen

6 Urueñaren konpromisoa landa-eremuetako irakurketarekiko (2023)

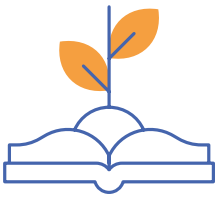
agente instituzional gisa, eta ez funtzio horretan bakarrik, baizik eta liburutegi-eskumenak dituzten beste erakundeen etengabeko lankidetzak lagunduta egon behar du, ekintza-batasun interadministratibo zalantzagabe, arautu, natural eta lehentasunezko batean, beti landa-liburutegiaren misio gorenean zentratuta.

LLKren Landa Eremuetarako Arreta Bereziko Planaren Lan Talde berak, bai 2021eko, bai 2022ko txostenetan, hau proposatzen du: "2.000 biztanle baino gutxiagoko udalerrietan liburutegien kudeaketa modu berrietan sakontzea, hala nola gure herrietan beste zerbitzu mota batzuetarako ondo finkatuta dauden udal zerbitzuen mankomunitateak, edo erabilera bikoitzeko liburutegien garapena, publikoak eta ikastetxeetakoak, hezkuntza-zentroetako liburutegiak optimizatzeko".

Landa-liburutegiak komunikazio eta teknologia berrienak izan behar ditu, beharrezko bermeekin arrakala digitala murrizteko, konexioetan, prestakuntza digitalean, edukien interpretazioaren hezkuntzan eta ekintzen ikusgaitasunean.

Landa-eremuko liburutegi oro lurralde-sare batean integratu behar da, eta sare horrek lagundu, eta bere kabuz eman ezin dituen zerbitzuak eskaintzen dizkio, euskarri gisako liburutegi-zerbitzuen bidez, zeinak jarraibide hauen beste atal batean sakonago aztertuko baititugu.

Landa-liburutegiak kasuan kasu indarrean dauden eta bere helburuekin bat datozen programa eta joera nazional eta nazioarteko guztietan parte hartzeko aukera izan behar du, komunitatearen onurarako. Horren barnean daude Nazio Batuen 2030 Agendaren Garapen Jasangarrirako Helburuak.

LIBURUTEGI-ZERBITZUAREN GUTXIENEKO IRIZPIDEAK

Sarreran aipatu bezala, jarraibide hauek erraz ulertzeko gida praktiko gisa balio izatea dute helburu, liburutegi txikiak eta liburutegi mugikorrak modu bideragarri eta iraunkorrean ezartzeko, komunitatearentzako zerbitzu publiko baten kalitate-irizpideak arriskuan jarri gabe. Beraz, atal honek liburutegi publiko guztietan bete behar diren gutxieneko zerbitzu-eskakizunak ezarriko ditu.

Liburutegi-zerbitzu publikoa finantzaketa publikoaz mantentzen da eta, beraz, doakoa da, eta horrek esan nahi du diskriminaziorik eza, sarbidearen berdintasuna eta edukiaren aniztasuna bermatu behar dituela.

Ezinbestekoa da eremu finko edo mugikor bat izatea, liburutegira joaten diren pertsonak hartzeko, eta bilgune, elkargune, eta aisialdirako, lanera eta harreman pertsonalerako toki gisa balio izateko. Horrez gain, beharrezkoa da zerbitzatzen den komunitateak ezagutzen duen ordutegi edo bisita-egutegi egoki eta nahikoa izatea.

Beste oinarrizko elementu bat da bilduma dokumentala da. Adin guztietako pertsonen informazio-, prestakuntza- eta aisialdi-beharrak asetzeko eskuragarri egon behar du. Edukia eguneratua izan behar da eta formatu ezberdinetan aurkeztu behar da, gaiei eta euskarriei dagokienez publiko potentzialaren beharretara egokituta, behar bereziak dituzten taldeentzako materialak barne.

Langileak ezinbestekoak dira, eskaintzen den edukiaren eta erabiltzaileen arteko bitartekari gisa aritzen baitira. Langileek ondo prestatuta egon eta iraunkorrak izan behar dute, zerbitzua kudeatzeaz, gidatzeaz, laguntzeaz eta dinamizatzeaz arduratzen baitira.

Liburutegiek errealitate eta eskaera anitzei aurre egin behar diete informazio- eta harrera-gune gisa, eskainitako zerbitzuaren kalitatea baldintzatzen duten baliabide ekonomiko, tekniko eta pertsonalei dagokienez aldakuntza nabarmenak izanik.

Oinarrizko hiru elementu horien (eremua, bilduma eta langileak) ezarpen praktikoa liburutegi zerbitzuetan gauzatzen da, eta honako hauek ezinbestekotzat jotzen dira edozein landa-liburutegi txikitan:

1. Etxeko mailegu-zerbitzua, pertsonala edo taldeko

Zerbitzu hau, erabiliena, urteetan zehar liburutegiak definitu dituen oinarrizko euskarria da. Dokumentuetarako sarbidea bermatzeko formularik praktikoena eta malguena da. Hala ere, ezinbestekoa da gelako kontsultak, Interneterako sarbidea eta wifi-zerbitzua ere kontuan hartzea.

2. Informazioaren bitartekaritza-zerbitzua

Hau da bezeroarentzako arreta-zerbitzurik tradizionalena, oinarrizkoena eta erabakigarriena, zeina erabiltzaileen beharretan zuzenean oinarrituta baitago. Liburutegiko bildumen edukiak eta kanpoko iturrietakoak erabiltzen ditu, liburutegiko langileen baliabideez eta trebetasun profesionalez gain.

3. Gizarte- eta kultura-dinamizazioaren zerbitzua

Zerbitzu oso inklusiboa da, eta liburutegiko langileek edo beste aditu batzuek kudeatzen dute. Ezagutzak, kultura-adierazpen anitzak eta kalitatezko entretenimendua biltzeko eta zabaltzeko bitarteko gisa jokatzen du liburutegiak. Publiko ezberdinei zuzendutako jarduera mota desberdinak eginez, zerbitzatzen den komunitatearen motor kultural, sozial eta ezagutza-motor bihurtzen da liburutegia.

Hiru zerbitzu horien funtzionamenduak liburutegia, bai bere espazioan, bai kanpoan, kultur erreferentzia eta komunitateak eta taldeak dinamizatzeko bilgune bihurtzen du.

LANGILEAK

Langileek funtsezko zeregina dute liburutegiaren eta zerbitzatzen den komunitatearen arteko bitartekari gisa, batez ere landa-liburutegi txikietan, non pertsona bakar batek araudi profesionalek definitutako hainbat rol hartzen baititu.

Liburutegi hauen tamaina txikiaren ondorioz, askotan profesional bakarrarekin funtzionatzen dute, horrek zerbitzu osoa eta kalitatezkoa eskaintzea arriskuan jarri gabe. Helburu hori bermatzeko, ezinbestekoa da liburutegia sare batean integratzea, eta sare horrek liburutegiaren baliabideak eta zerbitzuak osatu ahal izatea babeserako liburutegi-zerbitzu zentralen bidez.

1. Baldintzak eta trebetasunak

Langileek bibliotekonomian edo antzeko beste arlo batzuetan trebetasun espezializatuak izan behar dituzte. Trebetasunok funtsezkoak dira liburutegiaren kudeaketa eraginkorrerako. Langileek beharrezko trebetasunik ez badute, ezinbestekoa da prestakuntza egokia eta aldizkako eguneraketak jasotzea. Ezin du edonork hartu liburuzainaren funtzioa; ezagutza espezifikoak eta liburutegiko zereginetarako dedikazio esklusiboa behar dira kalitate handiko zerbitzua bermatzeko.

2. Aintzatespena eta esker ona

Ezinbestekoa da liburutegiaren arduradun den profesionala hala aitortua eta tratatua izatea hari dagokion administrazioan. Haren kargua erakunde-egituraren barruko beste funtzio espezializatu batzuekin berdin baloratu behar da. Haren funtzioen berezitasunak eta garrantziak, baita komunitatean duten garrantziak ere, karguak eta lan-baldintzek merezi duten errespetua, aintzatespena eta duintasuna izatea justifikatzen dute.

3. Tituluak eta gainbegiratzea

Pertsona bakar baten esku dauden funtzio anitzak kontuan hartuta (besteak beste, kudeaketa, emaitzen analisia eta erabaki estrategikoak hartzea), komenigarria litzateke erdi-mailako unibertsitate-titulu bat eskatzea, hala nola A2 kategoriako teknikari bat. Titulu hori ezean, liburutegiko teknikari laguntzailearen eginkizunak[7] balio lezake, baldin eta dagokion liburutegi sarearen etengabeko gainbegiratzea eta laguntza badu.

4. Erantzukizun jakinak

Landa-liburutegi txiki bateko langileen betebehar espezifikoak hauek dira:

- Bildumaren kudeaketa integrala, hautapenetik eta erosketatik hasi, erregistrora, katalogaziora, antolaketara, zirkulaziora, kontserbaziora, garbiketara eta ebaluaziora arte.
- Baliabideen, zerbitzuen eta informazio-sistemen plangintza, kudeaketa eta ebaluazioa, zerbitzatzen den komunitatearen beharren arabera.
- Informaziorako sarbidea erraztea, bai barne-bildumako informaziorako, bai kanpoko iturburuetako informaziorako.
- Informazioa eta erregistroak beste datu-base batzuetan bilatzea eta berreskuratzea Interneten eta sarearen parte hartzearen bidez.
- Erabiltzaileen beharren, itxaropenen, eskaeren eta gogobetetasunaren ebaluazioa.
- Bildumaren sustapen aktiboa eta haren erabileraren sustapena kultur eta hezkuntza jardueren bidez.

7 Liburutegiko laguntzailea ez da administratzaile laguntzailea; izan ere, bien funtzioak bat ez etortzeaz gain (lehena liburutegiko ezagutzetan aditua da, eta bigarrena administrazio orokorrean), ez dira kategoria profesional berekoak ere (liburutegiko laguntzailea C1 da, eta administratzaile laguntzailea, berriz, C2).

- Sareak eskaintzen dituen tresna eta funtzio teknologikoen erabilera eta aplikazioa, hala nola doako softwarea eta web aplikazioak.

- Haren liburutegi-sareko programak aplikatzea eta haietan parte-hartzea, datu estatistiko erlazionatuak eta eskatzen diren beste datu batzuk biltzeaz gain.

- Ekimen bateratuak egiteko, antzeko liburutegiekin lankidetzan aritzea proiektu kolektiboetan.

5. Gainbegiratzea eta babesa

- Liburutegi-sarearen garrantzia:

  - Liburutegiak bere baliabideak eta zerbitzuak osatzen dituen sare batean integratuta egon behar du.
  - Liburutegi-sarearen babesa ezinbestekoa da langileen funtzionamendurako.

- Kolaboratzaileak: Beti liburutegiko langile titularrek gainbegiratu behar dute bekadunen edo boluntarioen presentzia. Kolaboratzaileek ezin dituzte bere gain hartu funtsezko funtzioak, baina bigarren mailako zereginetan lagun dezakete, langile trebatuen gidaritzapean eta gainbegiratzeapean.

6. Etengabeko formakuntza

Liburutegiko langileen prestakuntza eta garapen profesionala etengabekoa izango da, administrazioaren eta babeserako liburutegi-zerbitzu zentralen laguntzarekin.

BILDUMAK

Hasieran ikusi dugun bezala, bilduma bibliografikoa, langileekin eta eremuarekin batera, liburutegi baten funtzionamendu egokirako hiru elementu gakoetako bat da.

Bere formatua edozein dela ere, bilduma ezinbestekoa da informaziorako sarbidea errazteko, ezagutzak sustatzeko eta etengabeko hezkuntzarekin laguntzeko. Gainera, funtsezko zeregina du desberdintasun sozial eta ekonomikoak murrizteko, komunitate-bizitza dinamizatzeko, hezkuntza formala babesteko, irakurketa-idazketa sustatzeko eta biztanleriaren bizi-kalitatea hobetzeko.

Bilduma hauen kudeaketa profesionalak bildumaren hautapen eta erabilera egokiak bermatzen ditu, eta horrek haien onurak optimizatzen ditu eta liburutegiko erabiltzaileen garapen aukerak zabaltzen ditu.

1. Ezaugarri orokorrak

Bildumak unibertsala izan behar du; hau da, biztanleriaren interes guztiak aseko ditu mugarik edo diskriminaziorik gabe. Liburutegiko edo liburutegia integratuta daukan liburutegi-sareko babes gisako liburutegi-zerbitzu zentraleko kide den profesionalek bakarrik izango dute diseinuaren gaineko aginte osoa, nahiz eta, horretarako, komunitatearen beharrak eta ezaugarriak aztertu behar dituen, hala nola demografia edo ezaugarri kulturalak.

Beraz, bildumaren edukia askotarikoa izango da, baina baita formatua ere, haren oinarrizko beste printzipio bati eutsiz: irisgarritasuna erraztea. Generoak eta argitalpen-formatuak liburutegiaren helburuak betetzeko behar adina anitzak izango dira.

Ondare bibliografikotzat hartzen diren dokumentuak eta tokiko bilduma izan ezik, liburutegiko bildumako gainerako materialak material suntsikortzat hartu behar dira, zeinarekin inoiz ez da inoiz inbentariorik egingo. Liburutegia, entitate bizia den heinean, etengabe eta zerbitzatzen den gizartearen garapenarekin batera eboluzionatu behar du, ez bakarrik ale berriak eskuratuz, baita dagoeneko erabiltzen ez direnak, eta zaharkituta edo hondatuta daudenak alde batera utziz ere.

Beraz, bilduma etengabe eguneratu behar da, edukia komunitatearen erritmo biziarekin bat etor dadin, erosketa berrien eta bazterketa dokumentalen konbinazio iraunkor batekin.

2. Kudeaketa

Eskuratze- eta garbiketa-politika liburutegiko langileek ezarri behar dute, liburutegikoek edo hura integratuta daukaten liburutegi sareko babes gisako liburutegi-zerbitzu zentralekoek, liburutegiaren helburuen eta komunitatearen beharren arabera.

Berrikuspena aldian-aldian egin beharko litzateke, liburutegiaren funtzionamenduaren datuetan eta kokatuta dagoen lekuan bizi den gizarte-taldearen bilakaeran oinarrituta.

Eskuratze-politikak beti kontuan hartuko ditu edukiaren, euskarrien eta formatu birtualen, gaurkotasunaren eta iraunkortasunaren kalitate-irizpideak.

Bildumak kontserbazio- eta instalazio-neurriak izango ditu, dokumentuak behar bezala kontserbatzea ahalbidetzeko, liburutegian egongo diren denboraren arabera.

3. Hautapena

Materialen eta informazio iturrien hautapenak kalitate irizpide objektiboei jarraitu behar die, eta eskaintza editorialera, barne zein kanpoko baliabideetara, beste erakunde batzuekin egindako lankidetza-politiketara, komunitatearen beharretara, erabiltzaileen nahietara, bildumaren errendimendura eta aurrekontuetara egokituko da.

Inola ere ez da liburutegiko langileen gaineko kanpoko esku-hartzerik egingo bilduma osatzen duten materialen hautapenean. Liburutegiaren arduradun diren liburutegiko langileek bakarrik dute zein material gehitu edo kendu erabakitzeko ahalmena, haien irizpide profesionalak aplikatuz, haien ardurapean dagoen liburutegiaren helburuak lortzera soilik bideratuak. Horrek, hala eta guztiz ere, ez du eragozten ikasketa-komunitatearen iradokizunak onartzea. Bilduma baten kudeaketa jarraitua ezin da oztopatu aurrekontu-plangintza faltagatik, ezta funtsak beste elementu batzuetara bideratzeagatik ere, ezta baliabide nahikorik ez egoteagatik ere, ezta administrazio-kudeaketa amaigabeagatik ere, ezta liburutegitik kanpoko esku-hartzeek edo interesek aurrekontua liburutegiko langileek ezarritakoaz bestelako norabide dokumental batean kudeatu nahi badute ere. Bildumak liburutegirako duen garrantzia kontuan hartuta, babestu egin behar da haren erabilgarritasuna, funtzioa eta garapen normala ahul dezakeen edozein kontingentziatik.

Erosketa berrien jariakortasuna ezinbestekoa da aurrekontu-errentagarritasunerako, eta errentagarritasun funtzional, sozial eta ekonomikorako. Printzipio bera aplikatuko da sareko sarbideari, erreprodukzio-gailuei eta konexio zehatz, egonkor eta gaiei.

4. Alderdi kuantitatibo eta kualitatiboak

Biztanle bakoitzeko 1,5 eta 3 dokumentu arteko ratioa mantentzea gomendatzen da, eta indize hori handiagoa izan beharko litzateke herri txikietan. Hala ere, bildumaren tamaina orokorra baino garrantzitsuagoa da erosketa berriak gehituz etengabe eguneratuta egoteko gaitasuna.

Biztanleriaren bolumenaren arabera bildumaren tamaina egokia ezartzeko dauden ratio desberdinen artean, landa-ingurunearen errealitatearekin hobekien bat datozenak hauek lirateke:

- 1.500 biztanle baino gutxiagoko herrietan, 3,5 dokumentu biztanleko.
- 1.500 eta 3.000 biztanle arteko herrietan, 3,3 dokumentu biztanleko.
- 3.000 eta 5.000 biztanle arteko herrietan, 2,7 dokumentu biztanleko.

Nolanahi ere, gutxieneko bilduma ez litzateke 2.500 titulu baino gutxiagokoa izan behar, biztanleriaren tamaina edozein dela ere.

5. Bildumen eraketa

Bildumaren garapenak hiru etapa ditu: sorrera, garapena eta mantentzea. Oinarrizko bilduma batetik abiatuta, lanen kopurua, aniztasuna eta egokitasuna lortu behar dira liburutegiaren funtzionamendu normal lortzeko, aipatutako irizpideak betetzearren; beraz, normaltasun-etapa hori lortu ondoren, zero hazkundea lortzeko mantentze-lan jarraituak egingo dira, hautapen positiboaren (eskuratzeak) eta hautapen negatiboaren (garbiketak) garapen paralelo eta sistematikoetan oinarrituta.

Edukiaren unibertsaltasuna bermatzeaz gain, bildumak adin-talde desberdinak ordezkatu beharko ditu. Beraz, % 70 heldu eta gazteei zuzenduta egongo da, eta % 30 haurrei. Hala ere, hori guztia komunitatearen errealitate demografikoaren menpe egongo da: gaien, euskarrien eta erredakzio-tekniken balizko igoerak talde nagusien arabera egokituko dira, gutxiengoak ahaztu gabe, haurrek, adinekoek eta beste kultura batzuetako taldeek garrantzi berezia izanik.

6. Garbiketak

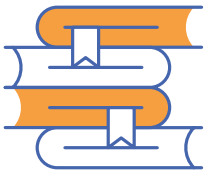
Ikusi dugun bezala, garbiketak etengabea eta sistematikoa izan behar du bildumaren oreka eta kalitatea mantentzeko. Batez ere hondatutako, zaharkitutako eta erabili gabeko lanei zuzenduta egongo da, eta aldez aurretik bigarren aukerak emango zaizkie. Garbitutako lanen lehen helmuga liburutegitik kanpoko erabilerak izango dira (dohaintzak, azokak...), birziklatzea azken irtenbidea izan arte.

Bilduma osasuntsu batek urtean % 10eko garbiketa egin behar du.

7. Bilduma bereziak

Bilduma berezien existentzia ere aurreikusten da, eta lanen adina, tokiko gaiak, talde espezifikoen beharrak, bikoiztuak eta antzeko irizpideei erantzuten diete. Bilduma hauek beti gordeko dira, eta, aldaera posibleei dagokienez, beharrezkoa izanez gero, handitu egingo dira.

Orain arte aztertutako bildumarekin lotutako alderdi eta irizpide guztiak liburutegi mugikorretan ere ezin hobeto aplika daitezke. Horrela, landa-eremuen beharretara egokitutako kudeaketa uniformea bermatzen da.

EKIPAMENDUAK ETA EREMUAK

Pertsonen bizitzetan, presentzialtasunak nagusi izaten jarraitzen du, are gehiago landa-eremuetan, non eguneroko gizarte-esperientzia osoago batez gozatzeko aukera gehiago dauden, zeinak kasu gehienetan hainbat belaunaldiren iragan partekatuek eta bertan bizi diren familia-unitateen arteko elkar-ezagutza zabalek indartzen baitituzte.

XXI. mendeko landa-eremuetako liburutegien instalazioak eta espazioak erabiltzailea ikuspegi guztien oinarrian jartzeko beharretik abiatzen dira, arreta berezia jarriz publiko mota desberdinei, hala nola elkarteei, tokiko enpresei edo gazte-taldeei.

Kontuan hartu behar dira, halaber, liburutegiak dokumentazio-zerbitzu edo informazio-sarbidearen zerbitzu hutsez harago eskaintzen dituen zerbitzuak, hala nola, bilera- eta sozializazio-espazio bat eskaintzea, eta komunitatearen kohesioa eta indartzea, horretarako, besteak beste, prestakuntzarekin, ikaskuntzarekin, aisialdi kulturalarekin eta ekintzailetzarekin lotutako alderdiak bultzatuz.

Beraz, liburutegi orok hainbat alderdi hartu behar ditu kontuan, hala nola liburutegi-eraikinaren kokapenari eta egokitasunari buruzko oinarrizko baldintza teknikoei jarraitzea, instalazioen antolamendua eta ekipamendu egokia.

Gainera, liburutegiaren irisgarritasuna hasieratik kontuan hartu behar da eraikinaren plangintza orokorrean, zeinak egungo araudiak beti gorde behar baititu.

Ondorioz, liburutegiaren eremua funtsezkoa da zerbitzatzen den landa-komunitatearen bizitza-erritmoan integratzeko. Gogoratu behar da, langileekin eta bildumarekin batera, kalitatezko liburutegi-zerbitzu guztien oinarrietako bat dela.

1. Kokapena

Liburutegi-zerbitzuaren puntu iraunkorren kasuan, liburutegia ez litzateke kokapen periferiko batera aldendu edo jendearen eguneroko bizitzatik urrundu behar, baizik eta udalerriko espazio zentrala hartu behar du, irisgarritasun ona duena eta bertakoek zein bisitariek guztiz ezagutzen dutena.

Eraikina erraz identifikatu behar da, irisgarritasun unibertsalaren araudia bete behar du une oro eta, herri motaren arabera, ibilgailuak aparkatzeko lekua izan behar du gertu.

Kaletik sarbide zuzena izatea gomendatzen da, eta liburutegia beheko solairuan egotea komeni da, ahal dela. Bestela, beti solairu berean egongo da eta igogailua izan beharko du.

Liburutegiak ez du eraikina partekatuko bere funtzioen ohiko funtzionamendua oztopatzen duten beste zerbitzu batzuekin.

Liburutegi mugikorren kasuan, geldialdiek adierazi berri ditugun printzipio berberak bete behar dituzte, beti ere komunitatearen bilkuretarako (hala nola plazak, hezkuntza-zentroak, adinekoen egoitzak, espetxe-zentroak edo osasun-zentroak) edo komunitatearen ekitaldietarako (adibidez, azokak edo merkatuak) ohikoenak diren lekuak eta eraikinak bilatuz. Orobat, geltoki horietatik, liburutegi mugikor bakoitzak funtzionamendurako beharrezkoak diren ekipamendu elektrikoetarako eta datu-sareetarako sarbidea izango du.

2. Barneko espazioa

Liburutegiaren barnealdeak erakargarria, irekia, argitsua, praktikoa eta erosoa izan behar du, jendea sartzera eta bertan geratzera gonbidatzeko modukoa.

Gutxienez, komenigarria litzateke honako espazio hauek bereiztea: funts orokorra kokatu eta kontsultatzeko eremu bat, haurrentzako eta familientzako eremu bat, apalekin eta/edo tiraderekin, zeina oinarrizko materialak eta irudimena lantzeko egokia baita; talde-lanerako espazioa eta irakurketa informalerako espazioa.

Horrez gain, langileek barneko lan-eremu ondo definitua izan behar dute beren eginkizunak betetzeko.

Barneko espazioak malgua izan behar du behar desberdinak onartu eta haietara egokitzeko, altzariak erraz aldatzeko aukera emanez. Eremu hau erabiltzaile desberdinetara, eta helduen, gazteen eta haurren behar desberdinetara egokitu behar da.

Barneko eremua atsegina, segurua eta erosoa ere izango da, eta edozein eraikin publikotan ohikoak diren argiztapen, aire girotu eta bestelako bizigarritasun- eta zerbitzu-baldintza egokiekin hornituta egongo da.

Ahal den guztietan eta eguraldiak ahalbidetzen badu, liburutegiaren ondoko kanpoko espazioa beretzat joko da zenbait jarduera egiteko, oro har zerbitzuen ikusgaitasuna eta moldakortasuna areagotzeko.

Liburutegia beste ingurune batzuetara mugitzen denean (hala nola igerilekuetara, adinekoen egoitzetara edo eguneko zentroetara) printzipiook espazio horietan egokituko ditu.

Eraikinaren mantentze egokia ezinbestekoa da liburutegia egoera onenean mantentzeko. Eraikinaren elementuen (pintura, leihoak, ateak, etab.) egoera fisikoa aldian-aldian egiaztatu behar da.

Beharrezkoa da, halaber, beste zerbitzuekin partekatzen diren espazioak behar bezala mantentzea, batez ere sarbide-eremuak eta oinarrizko zerbitzuen eremuak.

Liburutegiak bere komunak izango ditu, edo gertu izango ditu, eraikin berean. Erabiltzaileen segurtasuna, osasuna eta erosotasuna bermatzen dituzten beharrezko garbiketa. eta mantentze-neurriak bete beharko dituzte. Zentzu horretan, desgaitasunen bat duten pertsonen eta beste gizarte-talde batzuen beharretara egokitzeko araudia beteko dute; esaterako, haurtxoen, pertsona ostomizatuen eta abarren beharretara.

Hori guztia ahalik eta mailarik altuenean aplikatuko da liburutegi mugikorren kasuan, non barne-espazio mugatuak neurriak zorroztea eskatzen duen haiei etekinik handiena ateratzeko.

3. Instalazioak eta ekipamendua

Materialek, altzariek, osagarriek eta bestelako osagai laguntzaileek orain arte aipatu den guztia betetzea ahalbidetzen dute.

Liburutegiko zerbitzuez gozatzeko argiztapen nahikoa, ongizatea bermatzen duen klimatizazioa, zoru iraunkorrak eta garbitzeko errazak, kableatze elektriko eta datu-kableatze egokiak eta indarrean dagoen araudiaren araberako segurtasun- eta larrialdi-neurriak ezinbesteko elementuak dira liburutegi guztietan irekiera egunetik bertatik, beste udal eraikin publiko batzuetan bezala.

Era berean, ekipamendua eta altzariak adin-talde desberdinen beharretara egokitu behar dira, batez ere haurren eta adinekoen beharretara.

Bildumarako pentsatutako apaletan eta beste altzari batzuetan gurpilak jartzeak nabarmen erraztuko du mugimendua, erabilgarri dauden espazioen etengabeko eraldaketarako.

Lurralde-sare bateko kide izateak liburutegiak informatika-ekipo zehatzak eta konexio gaiak izatea eskatzen du, sare horiek katalogo kolektibo bat eta txartel bakarra partekatzen baitituzte, eta haien administrazioa liburutegi-kudeaketarako programa integral baten bidez zentralizatzen da. Zerbitzu digitalen aprobetxamenduak (liburutegia integratuta daukan sarearen barnekoak edo kanpokoak izan) ere ezinbesteko bihurtzen du ekipamendu informatikoa.

Zentzu horretan, komenigarria litzateke linea bikoitza, mila biztanleko hiru ordenagailu erabilera publikorako eta kudeaketarako bat —beharrezko periferikoekin batera (inprimagailua, barra-kode irakurgailu laserra, etab.)— eta wifi-zerbitzua izatea, liburutegiaren barruan zein kanpoan.

Beharrezkoa da instalazioen eta ekipamenduen (altzariak, informatika-ekipoak, segurtasun-arkuak, etab.) egoera fisikoa kontrolatzea eta haien jarraipena egitea, beharrezkoa denean haiek konpondu edo ordezkatzeko.

Eraikin guztietako elementu komunen mantentze-lanak eta kontserbazioa ere kontuan hartu behar dira, hala nola argiztapena, konexio elektrikoak, ur- eta gas-sistemak edo estolderia.

Era berean, segurtasun-elementuak (hala nola larrialdi-irteerak, suteen aurkako babes-sistemak, botikinak edo bihotz-biriketako suspertzerako ekipoak aldian-aldian berrikusi eta egoera onean mantendu behar dira.

Liburutegi mugikorrek, berriz, gutxienez ordenagailu eramangarriak izango dituzte, eta haien kopurua eta dibertsifikazioa haien tamainaren, herrien tamainaren eta ibilbideen diseinuaren araberakoa izango da (batez ere toki bakoitza bisitatzen emandako denbora kontuan hartuko da). Kasu honetan, liburutegien kudeaketak sortutako datu-bolumen handia onartzeko bezain indartsua den sare batekin denbora errealean lan egiten saiatuko da.

Liburutegi mugikorrak mantentzean, arreta berezia jarri behar da ibilgailuaren elementu mekanikoetan eta barne-espazioan.

4. Gainazala

Liburutegiak bete behar duen gainazala herriko biztanle kopuruan oinarrituta zehaztuko da, gutxienez 100 m^2-ko dimentsioarekin edo, hori bete ez bada, 50 m^2 + 0,05 m^2/biztanle.

Nolanahi ere, neurriek liburutegiko zerbitzuak ezin hobeto eskaintzen direla bermatuko dute, bilduma gordetzeko, publikoarentzat eskuragarri egoteko eta oinarrizko liburutegiko zerbitzuak gozatzeko kalitate-baldintza egokiekin,

liburutegiko jarduera-programan integratutakoez eta osagarri direnez gain. Jarduerak egiteko espazio propio bat izatea komeni den arren, liburutegiko zuzendaritzak eskainiko du, halakorik ez dagoenean.

5. Seinaleztapena

Liburutegia ikusgai egongo da, ezin hobeto ezagutuko da eta erraz aurkituko da kanpoko irudiari esker. Atean gutxienez "Liburutegia" hitza eta abizen instituzionala (udal, probintzia, etab.) agertuko dira, zentroaren izenarekin batera, baldin badago. Errotulua ahalik eta irakurgarriena eta bereizgarriena izango da.

Liburutegia tokiko helbide-adierazle, eraikin nagusi eta/edo herriko zerbitzu guztietan agertuko da berdintasun-egoeran, haren kokapena errazteko eta auzoko eguneroko bizitzan duen ikusgaitasuna eta normalizazioa sustatzeko.

Liburutegira sartzeko bideak (eraikinaren barruan) argi eta garbi markatuta egon behar du, baita liburutegiaren atalak eta zerbitzuak ere. Gauza bera gertatuko da liburutegitik edo liburutegian antolatutako jarduera, ekitaldi edo programei buruzko informazioari dagokionez.

Horrez gain, liburutegiak erabiltzaile guztientzat irisgarriago egingo duten seinaleztapen-elementuak izan behar ditu: ukimen-seinaleak, oinarrizko zerbitzuen piktogramak, erabiltzaileentzako mezuak formatu bisualean, ukimenezkoan eta entzumenezkoan, kontraste kromatikoko elementuak, etab.

Liburutegi mugikorrek aparkaleku bat izango dute bisitatzen dituzten herrietan. Argi eta garbi seinalatutako aparkaleku horrek aukera ematen die bisiten ordutegiaren eta partekatu nahi diren beste edozein berriren berri emateko, seinaleen kokapen zehatzarekin.

6. Ordutegiak

Liburutegia zabalik egongo den denbora zerbitzatzen den herriaren tamainaren eta bizi-erritmoen araberakoa izango da, eta erritmo horiek komunitatearen gizarte-antolaketak, jarduera ekonomikoak, tradizioek eta kulturak zehazten dituzte.

Nolanahi ere, irekiera-ordua beti izango da, zerbitzuaren gaitasunen barruan, ahalik eta luzeena. Horrez gain, ordutegiak urtaroen araberako gorabeheretara egokitu behar dira, gehiengoaren portaera zehazten dutelako, liburutegia erabiltzaileen behar aldakorretara egokitzen dela ziurtatzeko.

Jendearentzako ordutegia arratsaldeetan izango da batez ere, zenbat eta herria txikiagoa izan. Hala ere, eskola-zentroa duten udal liburutegiek goizeko ordutegia ere izango dute zentroarekin lankidetzan egindako jarduerak burutzeko.

Gutxieneko irekiera-ordutegia honako hau izango da:

- 3.000 biztanlerainoko herriak: gutxienez 20 ordu astean, astelehenetik ostiralera.
- 3.001 eta 5.000 biztanle arteko herriak: gutxienez 24 ordu astean, astelehenetik larunbatera.

Ezinbestekoa da **pertsona bakarreko liburutegietako liburuzain profesionalaren lanorduen % 20 eta % 30 liburutegiko barne-jardueretarako** erreserbatzea, hala nola jardueren antolaketa, katalogazioa edo plangintza. Denbora hori publikoarentzako ordutegiaz gain izango da.

7. Zerbitzu-langileak

Liburutegiko langileak beste atal batzuetan xehetasun gehiagorekin aztertu diren arren, gogoratu behar dira haien zereginak osatzen dituzten langile profesionalen presentziaren beharra eta funtzioak.

Horrela, liburutegiko langileekin batera, ezinbestekoa da garbiketaz, segurtasunaz, mantentze-lan orokorrez eta informatikoez, eta kudeaketa administratiboaz arduratzen diren langileen presentzia bermatzea.

Herriko zerbitzu zentralen parte izan daitezkeen edo administrazioko beste zerbitzu batzuekin parteka daitezkeen funtzio horiek liburutegian gainerako udal bulegoetan bezain beharrezkoak dira, ez garbiketa ez mantentzea ez baitira liburutegiko funtzioak. Gainera, kudeaketa administratibo eraginkor

eta egoki batek liburutegiko zerbitzuak eta, beraz, herritarren gogobetetasun orokorra nabarmen hobetzen ditu.

8. Babes gisako liburutegi-zerbitzu zentralak

Babes gisako liburutegi-zerbitzu zentralez hitz egiten dugunean, udalei udalez gaindiko administrazioek eskaintzen dizkieten baliabide eta zerbitzuei buruz ari gara, batez ere foru-aldundiek eta/edo autonomia-erkidegoek kudeatzen dituztenak, liburutegi-baliabideen funtzionamendu hobea eta optimizazio handiagoa lortzeko.

Besteak beste, izen hauekin ezagutzen dira: liburutegi zentralak, babes-zerbitzuak edo probintziako koordinazio-zentroak.

Babes gisako liburutegi-zerbitzu zentralek liburutegi-eskumenen arduradun diren goi-mailako administrazioen eta udal-liburutegi publikoen arteko lotura gisa jokatzen dute, eta funtsezko zeregina dute landa-eremuko liburutegi-zerbitzuen plangintzan, garapenean eta mantentze-lanetan.

Biztanleria-guneen sakabanaketa geografikoak ez luke oztopo izan behar liburutegi-zerbitzuetarako sarbidea bermatzeko. Garrantzitsua da gogoratzea herritar guztiek, landa-eremuan zein hiri-eremuan bizi diren kontuan hartu gabe, kultur zerbitzuetan kalitate-irizpide berdinak izateko eskubidea dutela.

Liburutegi zentraleko laguntza-zerbitzuen eginkizuna funtsezkoa da landa-udalerrientzat, ahalik eta kalitate goreneko liburutegi-zerbitzuak sortu eta mantentzeko tresna gisa, hala nola, datu estatistikoak biltzeko irizpideak eta formatuak ezartzea edo goi-mailako administrazioek partekatzen dituztenen jarraipena sustatzea, horretarako betetzea eta ezarritako epeak bermatzea.

Landa-udalerriei dagokienez liburutegi-zerbitzu zentralen funtzioak hauek dira:

- Besteak beste, bildumak eskuratzeko zerbitzuen eta orientazioaren sustapena, beharrezkoa izanez gero, katalogo kolektiboaren koordinazioa eta kudeaketa, etengabeko formakuntza profesionalaren sustapena eta Irakurketa Mapa Publikoaren ezarpenaren gainbegiratzea.
- Besteak beste, informazio bibliografiko selektiboa erraztea, funts bibliografikoen kudeaketa eta birbanaketa, eta liburutegien arteko maileguaren koordinazioa.
- Liburutegi-sistemaren sustapena eta koordinazioa autonomia-erkidegoa baino txikiagoko lurralde-unitateetan, lurralde bakoitzeko liburutegi-legeriak xedatzen duen liburutegi-antolamenduaren arabera.
- Prozesu teknikoen koordinazioa, ezarritako irizpideen eta praktiken arabera.
- Liburutegien kudeaketaren programa integrala ezartzeko, garatzeko eta mantentzeko lankidetza, baita zentroa integratuta daukan sistemaren katalogo kolektiboa ere.
- Liburutegien arteko lankidetza-proiektuak eta -programak sustatzea.
- Irakurketa sustatzea, edozein formatan: sustapen-kanpainak, literatura- eta irakurketa-lehiaketak, irakurketa-klubak, egileekin topaketak, etab.
- Eskola-liburutegiekin edo beste mota bateko liburutegiekin lankidetzan aritzea.
- Liburutegien arteko mailegu-sarearen koordinazioa.
- Mailegu digitaleko sarearen koordinazioa, baita haren erabilera eta zentro bakoitza integratuta daukan liburutegi-sistemak dauzkan zerbitzu digital guztien sustapena ere.

Babes gisako liburutegi-zerbitzu zentralek, tokiko udalekin adostuta, liburutegi mugikorraren zerbitzua koordinatuko dute, batez ere biztanleria sakabanatuko guneetan edo liburutegi-zerbitzu finkorik ez dutenetan.

Liburutegi-zerbitzu zentralen funtzioak landa-liburutegietan ezar daitezke honako hauen bidez:

▸ **Sorkuntza, ezarpena:**

- Udaletarako informazioa, liburutegi-zerbitzu baten gutxieneko baldintzei buruz eta hura nola garatu behar den jakiteko.
- Udalei aholkularitza jarraitua ematea.
- Irakurketa publikoko sistema sartzeko baimena, landa-liburutegiaren ezaugarrietan oinarrituta eta liburutegi-zerbitzuaren kalitatearen alde.

Udalerri arteko erakundeek liburutegien garapenean lagundu beharko lukete diru-laguntzen edo bestelako finantzaketa-moduen bidez, honako arlo hauetan:

- Eraikinen berritzea edo birgaitzea.
- Irisgarritasunaren hobekuntza.
- Bildumak eta informazio-baliabideak.
- Liburutegi mugikorren eskuratzea.

▸ **Landa-eremuko liburutegi-zerbitzuaren jarraipena:**

- Babes gisako liburutegi-zerbitzu zentralek landa-liburutegiaren funtzionamenduari, haren zerbitzuei eta jarduerei, informazioaren bilketari, informaziorako sarbideari eta profesionalek bete behar dituzten funtzioei buruzko informazioa aztertzeaz arduratzen dira.
- Landa-liburutegien estatistiken konpilazioa.
- Liburutegiei funts eta bilduma egokiak ematea, udalerriari, biztanleei, historiari eta tradizioei buruzko lanei arreta berezia jarriz.
- Landa-eremuetako liburuzainentzako urteko prestakuntza-eskaintza zabala eta anitza eskaintzea.

Urruneko biztanleria-guneetarako sarbide-zerbitzuak:

- Dagoeneko ezarritako zerbitzu orokorren (finko eta mugikorrak) osagarri gisa, beste zerbitzu batzuetarako laguntza eman daiteke urrunetik eta modu pertsonalizatuan (adibidez, bideodei, telefono-dei edo posta elektroniko bidez), bidaiatu ezin duten erabiltzaileen informazio-beharrak asetzeko.
- Filosofia berari jarraituz, babes gisako liburutegi-zerbitzu zentralek bildumen eskuratzea susta dezakete irakurketa-klubetarako, irakurketa kolektiboetarako eta eskola-ingurunerako. Gainera, jarduera mota horietan prestakuntza emango da, eta koordinatzaileak bidaliko dira sortzen diren klub desberdinetara, edo plataforma digitalak ezarriko dira haien garapenerako, aurrez aurreko ereduaren osagarri gisa.
- Era berean, irakurketa-idazketa bultzatzeko programa integral bat garatu eta ezarriko da, bereziki komunitate txikietarako eta landa-eskoletarako diseinatua.

La quinta

ONDORIOAK

Liburutegia funtsezko, oinarrizko eta ezinbesteko zerbitzua da komunitate guztientzat, batez ere txikienentzat. Bere misio gorena kultura-esparrutik haratago doa: berdintasunaren, oinarrizko eskubideen zaintzaren eta gizarte-, kultura- eta ekonomia-aurrerapenaren sustapenaren eragile gisa jarduten du. Hala, zentro hauek komunitatearen benetako bihotz bihurtzen dira. Liburutegiak bere ondarea babesten du, kideen arteko loturak sendotzen ditu eta ongizate kolektiboarekin laguntzen du.

Gure landa-eremuetako beherakada demografikoarekin batera, zerbitzu publiko eta pribatuak pixkanaka bertan behera uzten ari dira. Testuinguru horretan, liburutegia ez da bakarrik bere horretan mantendu behar, baizik eta existitzen ez den tokietan kokatu behar da, despopulazioaren arazo larriaren konponbidearen parte gisa.

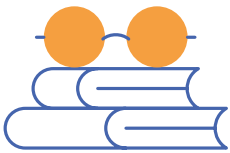
Txikia izan arren, komunitate batek ere ez luke egon behar bere garapen eta babeserako etengabe lan egiten duen liburutegi publiko baten babesik gabe. Zerbitzu hau bermatzea biztanleriaren eskubide besterenezin bat da eta botere publikoen betebehar konstituzionala.

Landa-liburutegi txikietarako jarraibide hauek landa-eremuetan liburutegi berriak eta liburutegi mugikorrak sortzea errazteko (baldin eta aurrez liburutegirik ez badago) eta lehendik daudenak hobetzeko diseinatu dira. Haren helburua jasangarritasuna zerbitzuen kalitatearekin, prozesuen

profesionalizazioarekin eta zerbitzuen aniztasunarekin kontraesanean ez dagoela frogatzea da.

Batez ere tokiko korporazioei zuzenduta, jarraibide hauek landa-komunitate txikietan liburutegi finkoak zein mugikorren ezarpena sustatzeko tresna praktiko eta sinple gisa eskaintzen dira. Haien arreta komunitate zaurgarrienei zerbitzua ematea da, zerbitzu horiek gehien behar diren lekuetan, eta galdutakoa berreraikitzeko oinarriak ezartzea.

Liburutegi batek, komunitate baten iragana gordetzeaz gain, etorkizuna ere eraikitzen duelako, jarraibide hauek ekintzarako dei bat dira: ezagutzak, kultura eta itxaropena landa-munduaren txoko guztietara eramateko gonbidapen bat.

I. Eranskina

KULTURAREN ETA LIBURUTEGIEN PRESENTZIA ERRONKA DEMOGRAFIKOARI BURUZKO ESPAINIAKO LEGERIAN

Estatuko legeria

- 45/2007 Legea, abenduaren 13koa, Landa Ingurunearen Garapen Iraunkorrerako dena.

- Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana: 130 neurri erronka demografikoari aurre egiteko.

https://www.miteco.gob.es/content/dam/miteco/es/reto-demografico/temas/medidas-reto-demografico/plan_recuperacion_130_medidas_tcm30-524369.pdf

Plana hamar ardatz estrategikoren inguruan egituratzen da. Bederatzigarren ardatza kultura sustatzeari eskaintzen zaio. Era berean, honek hamabi neurri biltzen ditu, landa-ingurunearen dinamizazio kulturala aipatzen dutenak, baina ez liburutegietatik, baizik eta ekitaldi kulturaletako ekimen pribatuetatik. Kulturaren dinamizazioarekin lotutako beste neurri bat irakurketa sustatzeko María Moliner kanpaina da. Gainerako neurriak zeharkakotzat jo daitezke, eta liburutegia ez da hartzen landa-ingurunearen dinamizazioaren ezinbesteko ekipamendutzat.

Autonomia-erkidegoetako legeria

Andaluzia

- Andaluziako Juntako Gobernu Kontseiluak, 2023ko maiatzaren 2ko akordioaren bidez, Andaluziako Erronka demografikoari aurre egiteko estrategiaren formulazioa onartu zuen (idazketa-prozesuan oraindik ere). Liburutegiak ez dira aipatzen landa-eremuetako despopulazioaren aurkako lan-ildoetan.

- "293/2009 Dekretua, uztailaren 7koa, Andaluziako azpiegituretan, hirigintzan, eraikuntzan eta garraioan irisgarritasun-arauak arautzen dituen araudia onesten duena".

Aragoi

- 13/2023 Legea, martxoaren 30ekoa, Aragoiko landa-ingurunearen dinamizazioari buruzkoa.

  V. tituluko IV. kapituluan, "Ekipamendu eta zerbitzuei buruz", liburutegiak aipatzen dira 67. artikuluko 3. paragrafoan, landa-eremuetako kultura-eskubideei eskaintzen zaiena: "El Gobierno de Aragón impulsará el fortalecimiento de la red de bibliotecas de Aragón, mediante el fomento y promoción de los sistemas de préstamo, así como los sistemas de acceso y de lectura digital".

- "19/1999 Dekretua, otsailaren 9koa, Aragoiko Gobernuarena, irisgarritasunaren sustapena eta arkitektura-, hirigintza-, garraio- eta komunikazio-oztopoak ezabatzea arautzen duena".

Balearrak

- Ez dago landa-eremuaren erronka demografikoari eta biztanleriaren despopulazioari buruzko autonomia-erkidegoko legeriarik, Balear Uharteetako landa-eremuen 2021eko azterketa demografiko bat besterik ez.

https://www.caib.es/sites/ces/es/n/el_reto_demografico_de_las__islas_baleares/

- 8/2017 Legea, abuztuaren 3koa, Balear Uharteetako irisgarritasun unibertsalari buruzkoa.

Kanariak

- Badago erronka demografikoari buruzko batzorde bat, lan-ildo desberdinekin, baina haien artean ez dira aipatzen landa-eremuetako kultur dinamizazioa eta liburutegiak.

- 8/1995 Legea, apirilaren 6koa, irisgarritasunari eta oztopo fisiko eta komunikazio-oztopoak ezabatzeari buruzkoa.

Kantabria

- 2021-2027 Erronka demografikoari eta despopulazioaren aurkako borrokari aurre egiteko eskualdeko estrategia. Liburutegiak aipatzen ditu kulturari eta aisialdiari eskainitako atalean: "Fomento del servicio de bibliotecas en las zonas rurales despobladas incluyendo el modelo de extensión de la biblioteca pública de doble uso, escolar y pública. Incremento del servicio de bibliobús y programas de envío a domicilio. Programas de acceso a los servicios virtuales de la red de bibliotecas públicas de Cantabria".

- 3/1996 Legea, irailaren 24koa, irisgarritasunari eta arkitektura-, hirigintza- eta komunikazio-oztopoak ezabatzeari buruzkoa.

Gaztela-Mantxa

- 2/2021 Legea, maiatzaren 5ekoa, Gaztela-Mantxako landa ingurunea garatzeko eta despopulazioaren aurkako neurri ekonomiko, sozial eta zerga-neurriei buruzkoa.

  63. artikulua: "Se fomentará el servicio bibliotecario en las zonas escasamente pobladas y en riesgo de despoblación, incluyendo medidas tendentes a la extensión del modelo de biblioteca pública de doble uso, escolar y pública, al incremento de los servicios de bibliobús, y programas de envío a domicilio de fondos bibliográficos de las bibliotecas públicas, así como a propiciar el acceso a servicios virtuales de la Red de Bibliotecas Públicas de Castilla-La Mancha".

- 1/1994 Legea, maiatzaren 24koa, irisgarritasunari eta oztopoak ezabatzeari buruzkoa.

Gaztela eta León

- Landa-eremuen despopulazioa eta dinamizazioa jorratzen duen lege-aurreproiektuaren idazketa.

- 3/1998 Legea, ekainaren 24koa, irisgarritasunari eta oztopoak ezabatzeari buruzkoa.

Katalunia

- Legegintza-ekimen bat dago.

  GOV/108/2022 Akordioa, maiatzaren 24koa, Kataluniako landa-agendarerekin erlazionatutakoa.

- 209/2023 Dekretua, azaroaren 28koa, Kataluniako irisgarritasun-kodea onesten duena.

Madrilgo Erkidegoa

- Lurraldea orekatzeko eta despopulazioaren aurkako borrokarako 2024 plana. Erronka demografikoari aurre egiten dioten udalerriei zuzendutako energia-laguntzak.

- 8/1993 Legea, ekainaren 22koa, irisgarritasuna sustatzeari eta arkitektura-oztopoak ezabatzeari buruzkoa.

Navarrako Foru Komunitatea

- Nafarroako 17/2003 Foru Legea, martxoaren 17koa, landa-garapenari buruzkoa.

  4. artikuluak ("Landa garapenerako politikaren helburu sektorialak") ez ditu aipatzen liburutegiak landa-eremuetako kultur ekipamendu gisa, 6. puntuan ("Hezkuntza eta kultura politikaren arloan").

- 12/2018 Foru Legea, ekainaren 14koa, irisgarritasun unibertsalari buruzkoa.

Valentziako Erkidegoa

- 5/2023 Legea, apirilaren 13koa, Valentziako Erkidegoko despopulazioaren aurkako eta lurralde-ekitaterako neurri integralak.

  27. artikulua: "Fomentar el servicio bibliotecario y programas de envío a domicilio de fondos bibliográficos de las bibliotecas públicas con planes

específicos de animación lectora, así como el acceso a servicios virtuales de la Red de Bibliotecas Públicas de la Comunitat Valenciana, a partir de programas de fomento de las bibliotecas rurales con líneas de financiación específicas y programas contra la exclusión digital".

- 1/1998 Legea, maiatzaren 5ekoa, irisgarritasunari eta arkitektura-, hirigintza- eta komunikazio-oztopoak ezabatzeari buruzkoa.

Euskal Autonomia Erkidegoa

- 10/1998 Legea, apirilaren 8koa, landa-garapenari buruzkoa.

  3. artikuluak ("Euskal Autonomia Erkidegoko landa-garapenaren politikaren helburu sektorialak") ez ditu aipatzen liburutegiak ekipamendu kultural gisa hezkuntzaren eta kulturaren arloei eskainitako 4. puntuan.

- 20/1997 Legea, abenduaren 4koa, irisgarritasuna sustatzekoa.

Extremadura

- 3/2022 Legea, martxoaren 17koa, Extremadurako demografia- eta lurralde-erronkari aurre egiteko neurriei buruzkoa.

  X. kapitulua, "Cultura, turismo y deportes", 1. atala, 85.5 art.: "La Junta de Extremadura promocionará y apoyará el sistema bibliotecario de Extremadura, posibilitando la total implantación de la red de bibliotecas municipales y garantizando la igualación en el acceso de los ciudadanos a los catálogos y servicios bibliotecarios. Asimismo, se continuará con la política cultural basada en el fomento de la lectura, mediante el desarrollo de programas de actividades que dinamicen la lectura, especialmente en las zonas rurales".

- 11/2014 Legea, abenduaren 9koa, Extremadurako irisgarritasun unibertsalari buruzkoa.

Galizia

- 5/2021 Legea, otsailaren 2koa, Galiziako sustapen demografikoari buruzkoa. Ez ditu liburutegiak aipatzen.

- 10/2014 Legea, abenduaren 3koa, irisgarritasunari buruzkoa.

Asturiasko Printzerria

- 2/2024 Legea, apirilaren 30ekoa, sustapen demografikoari buruzkoa

https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2024-11191

49. artikuluko IV. tituluan kulturari egiten zaio erreferentzia, eta ia hitzez hitz oinarritzen da Gaztela-Mantxako maiatzaren 5eko 2/2021 Legean, Gaztela-Mantxako landa ingurunea garatzeko eta despopulazioaren aurkako neurri ekonomiko, sozial eta zerga-neurriei buruzkoan.

49.7. artikulua: "Con el objetivo de implementar los servicios culturales en el medio rural, se fomentará el servicio bibliotecario en los concejos con especiales dificultades demográficas, incluyendo medidas tendentes a la implantación del modelo de biblioteca pública de doble uso, escolar y pública, a la implantación del servicio de bibliobús, y programas de envío a domicilio de fondos bibliográficos de las bibliotecas públicas, así como a propiciar el acceso a servicios virtuales de la Red de Bibliotecas Públicas del Principado de Asturias".

49.8. artikulua: "Se realizarán programas de actividades que dinamicen la lectura, especialmente en zonas rurales y concejos con especiales dificultades demográficas".

- 5/1995 Legea, apirilaren 6koa, irisgarritasuna sustatzeari eta oztopoak ezabatzeari buruzkoa.

Murtziako Eskualdea

- Demografia-arazoak dituzten udalerrietako eraikinetan energia-errehabilitaziorako programa (PREE 5000).

- 4/2017 Legea, ekainaren 27koa, Murtziako Eskualdeko irisgarritasun unibertsalari buruzkoa.

Errioxa

- 3/2000 Legea, ekainaren 19koa, landa-garapenari buruzkoa.

  4.9 artikulua, Objetivos sectoriales de desarrollo rural. 9. En el ámbito de la política educativa y cultural. e): *"Conseguir una adecuada, suficiente y equilibrada red básica de instalaciones y equipamientos educativos, culturales y deportivos para nuestra región"*. Kultur ekipamenduez hitz egiten duenean, ez ditu liburutegiak aipatzen.

- 1/2023 Legea, urtarrilaren 31koa, Errioxako irisgarritasun unibertsalari buruzkoa

BILDUMAREN BOLUMENA BIZTANLE KOPURUAREN ARABERA

Laburpen gisako taula

Biztanle bakoitzeko 1,5 eta 3 dokumentu arteko ratioa mantentzea gomendatzen da, eta indize hori handiagoa izan beharko litzateke herri txikietan.

Biztanle kopurua	Dokumentu kopurua biztanleko
1.500 baino gutxiago	3,5
1.500 eta 3.000 artean	3,3
3.000 eta 5.000 artean	2,7

Nolanahi ere, gutxieneko bilduma ez litzateke 2.500 titulu baino gutxiagokoa izan behar, biztanleriaren tamaina edozein dela ere.

Bibliografia

- ARROYO ORTEGA, Ó., *Universalizar los servicios bibliotecarios públicos en España,* https://www.fesabid.org/wp-content/uploads/informe-fesabid-Universalizar-servicios-bibliotecarios-Espana.pdf

- CONSEJO DE COOPERACIÓN BIBLIOTECARIA, GRUPO DE TRABAJO DE PERFILES PROFESIONALES, *Perfiles profesionales del Sistema Bibliotecario Español: fichas de caracterización* (2.ª ed.), 2019, https://www.fesabid.org/wp-content/uploads/2021/05/Perfiles_profesionales_del_sistema_bibliotecario_e.pdf

- CONSEJO DE COOPERACIÓN BIBLIOTECARIA, GRUPO DE TRABAJO DE PERFILES PROFESIONALES, *Propuesta de recomendaciones al pleno del CCB sobre el desarrollo de la formación continua en el Sistema Español de Bibliotecas,* 2016, https://www.ccbiblio.es/wp-content/uploads/Recomendacionesfc_GT_Perfiles_Profesionales.pdf

- EUSKO JAURLARITZAKO KULTURA SAILA, *Estándares para las bibliotecas públicas de Euskadi,* 2012, https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicacion_profesional_biblio/es_def/adjuntos/estandares_BP_2012.pdf

- KULTURA ZUZENDARITZA NAGUSIA - VIANAKO PRINTZEA ERAKUNDEA, *La dinamización del entorno rural en Navarra a partir de las bibliotecas y otros servicios culturales: conceptos, buenas prácticas y recomendaciones para la acción,* 2018, https://www.culturanavarra.es/imagenes/documentos/la-dinamizacion-del-entorno-rural-en-navarra-202-es.pdf

- KULTURA ZUZENDARITZA NAGUSIA - VIANAKO PRINTZEA ERAKUNDEA, *Mapa de lectura pública de Navarra,* https://www.navarra.es/NR/rdonlyres/71B58F84-5245-4F3C-9BF1-A13BAFD42BE0/125095/MapadeLectura.pdf

- KATALUNIAKO GENERALITATEA, BARTZELONAKO DIPUTAZIOA, *Los nuevos estándares de biblioteca pública de Cataluña,* 2008, https://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/el-servei-de-biblioteques/linies-dactivitat/planificacio-bib/mapa-lectura-publica/documents/estandards_cast.pdf

- KATALUNIAKO GENERALITATEA, *Mapa de la lectura pública de Cataluña,* 2014, https://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/el-servei-de-biblioteques/linies-dactivitat/planificacio-bib/mapa-lectura-publica/documents/MLPC_2014.pdf

- IFLA-UNESCO, "Manifiesto IFLA-UNESCO sobre Bibliotecas Públicas", 2022, https://repository.ifla.org/rest/api/core/bitstreams/2c0a8fe5-72c9-4a0f-81e1-0692e6feb1c2/content

- IFLA, "Directrices de IFLA para el desarrollo profesional continuo: principios y buenas prácticas" (2. ed.), 2020, https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/cpdwl/guidelines/ifla-guidelines-for-continuing-professional-development-summary-es.pdf

- KULTURA MINISTERIOA, "Las bibliotecas públicas españolas en cifras", 2023, https://www.cultura.gob.es/cultura/bibliotecas/bibliotecas-publicas-espanolas-en-cifras.html

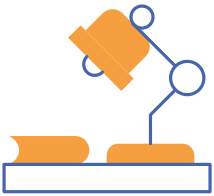
- KULTURA MINISTERIOA, *Pautas sobre los servicios de las bibliotecas públicas,* 2002.

- PRESIDENTZIA MINISTERIOA, *Estatuto básico del empleado público,* 2024ko maiatzaren 28an eguneratua, https://www.boe.es/biblioteca_juridica/abrir_pdf.php?id=PUB-PB-2024-193

- STRINGER, I. (koord.), *Pautas sobre bibliotecas móviles. Revisadas y actualizadas por el Grupo de Trabajo de la Sección de Bibliotecas Públicas de la IFLA,* https://bibliobuses.com/wp-content/uploads/documentos/Pautas%20IFLA%20(Spanish).pdf

Egileak

Ikasketa-taldeak	Ikasketa-taldeko kideak
Liburutegia landa-eremuetako dinamizatzaile gisa	Paqui Padilla (Lorca) Manuela Busto (Castropol) Cristina Jerez (Pravia) Enrique Bravo Robles (Aguilar de Campoo)
Liburutegi-zerbitzuaren gutxieneko irizpideak	Rosa Díaz (Galiziako Xunta)
Langileak	María Hernández Muñoz (Liburutegien Koordinaziorako Zuzendariordetza Nagusia)
Bildumak	Roberto Soto (Leóngo Diputazioa) Ana Lilia Sara (Cabezón de la Sal)
Ekipamendua eta espazioak	Roberto Soto (Leongo Aldundia) Assumpta Carbonell eta Joan Luna (Kataluniako Generalitatea)
Lankidetzak	Jacob Serrano Donaire (Zamorako Liburutegi Publikoa) Silvia Pérez Aguirre (Liburutegien Koordinaziorako Zuzendariordetza Nagusia; Liburu, Komiki eta Irakurketa Zuzendaritza Nagusia)

LANDA-LIBURUTEGI TXIKIENTZAKO JARRAIBIDEEN GORDETZEA EBALUATZEKO FORMULARIOA

1. Informazio orokorra

Liburutegiaren izena

Helbidea

Udalerria

Helbide elektronikoa

Webgunea

Telefono-zenbakia

Hemen sartzea / Liburutegi mota

Ikuskapenaren egilea:

Data

Kontaktu politikoa (izena eta abizenak)

Telefono-zenbakia

Helbide elektronikoa

Harremanetarako arduraduna (izena eta abizenak)

Telefono-zenbakia

Helbide elektronikoa

Arduradunaren lanpostuaren izena

Ikasketak

Liburutegiaren irekiera-data

Ordutegia

Barne-ordutegia

Lanorduak
Biztanleak
Luzapena m^2-tan
Irakurketa-puntuak
Ordenagailua
Funtsa (helduak/haurrak; ikus-entzunezkoak/ liburuak gutxi gorabeherako ehunekoak)
Katalogoa (web esteka eta softwarea)

Azalera	Gutxienez 100 m^2 edo, bete ezin bada, 50 m^2 + 0,05 m^2/ biztanle.
Dokumentuak	Gutxienez 2.500 dokumentu: biztanleko 1,5 eta 3 dokumentu artean. 1.500 biztanle baino gutxiagoko udalerriek biztanleko 3,5 dokumentu izango lituzkete. 1.500 eta 3.000 biztanle arteko udalerrietan, biztanleko 3,3 dokumentu. 3.000 eta 5.000 biztanle arteko udalerrietan, biztanleko 2,7 dokumentu.
Asteko ordutegia	Gehienez 3.000 biztanle, gutxienez 20 ordu astean, astelehenetik ostiralera. 3.001 eta 5.000 biztanle artean, gutxienez 24 ordu astean, astelehenetik larunbatera. Pertsona bakarreko liburutegietan, liburuzain profesionalaren denboraren % 20 eta % 30 artean liburutegiaren barneko lanari esklusiboki eskaini behar zaio. Ordutegi hauek asteroko ordutegiez gain dira.

Kontratatutako langileak	A2 teknikaria. Titulu hori ezean, liburutegiko laguntzailearen eginkizuna, dagokion liburutegi-sarearen etengabeko gainbegiratzearekin eta laguntzarekin. Ezagutza espezifikoekin eta erabateko arduraldiarekin.
Zerbitzuak	Dokumenturako sarbidea. Dokumentuen etxerako mailegua. Kontsulta gelan. Interneterako sarbidea. Wifi-zerbitzua. Informazio-bitartekaritza. Gizarte- eta kultura-dinamizazioa.

2. Pertsonala

Titulu akademikoak, lanpostua, prestakuntza eta lan-ordutegia

Liburutegiko langilea		
Bibliotekonomian eta dokumentazioan prestakuntza	Bai ☐	Ez ☐
Beste unibertsitate-titulu bat	Bai ☐	Ez ☐
Liburuzain ez den ikasketa-prestakuntza		
Kategoria profesionala		
Lanpostuaren izena		
Asteko lan eraginkorreko orduak		
Liburutegiko erabateko arduraldia (asteko guztizko orduak)		
Etengabeko formakuntza (urteko guztizko orduak)		

Funtzioak

Bildumaren kudeaketa integrala	Bai ☐	Ez ☐
Baliabideen, zerbitzuen eta informazio-sistemen plangintza, kudeaketa eta ebaluazioa	Bai ☐	Ez ☐
Informaziorako sarbidea erraztea	Bai ☐	Ez ☐
Informazioa eta erregistroak beste datu-base batzuetan bilatzea eta berreskuratzea Interneten eta sarearen parte hartzearen bidez	Bai ☐	Ez ☐
Erabiltzaileen beharren, itxaropenen, eskaeren eta gogobetetasunaren ebaluazioa	Bai ☐	Ez ☐
Bildumaren sustapen aktiboa eta haren erabileraren sustapena kultur eta hezkuntza jardueren bidez	Bai ☐	Ez ☐
Tresna teknologikoen erabilera eta aplikazioa: doako softwarea eta web-aplikazioak	Bai ☐	Ez ☐
Haren liburutegi-sareko programetan izena ematea eta parte hartzea	Bai ☐	Ez ☐
Ekimen bateratuak egiteko, antzeko liburutegiekin lankidetzan aritzea proiektu kolektiboetan	Bai ☐	Ez ☐

Gainbegirapena eta babesa

Liburutegia sare batean integratuta dago	Bai ☐	Ez ☐
Beste langile batzuk (kolaboratzaileak, boluntarioak, praktiketan daudenak)	Bai ☐	Ez ☐

3. Bilduma

Bilduma-ratioak biztanleriaren arabera

Biztanleria	Bilduma/biztanle
< 1.500 biztanle	3,5 bild. /bizt.
1.500 eta 3.000 biztanle artean	3,3 bild. /bizt.
3.000 eta 5.000 biztanle artean	2,7 bild. /bizt.
Helduak eta gazteak	% 70
Haurrak	% 30

Alderdi kuantitatiboak

Biztanleria	Unitate fisikoak
Bilduma biztanleriaren araberako ratiora egokitzen da	Bai ☐ Ez ☐
Helduentzako bildumak ezarritako ratioa errespetatzen du	Bai ☐ Ez ☐
Haurren bildumak ezarritako ratioa errespetatzen du	Bai ☐ Ez ☐

Alderdi kualitatiboak

Erabilgarri dauden funtsak (LFak, audioliburuak, XL letra)	Bai ☐ Ez ☐
Gutxiengo etnikoei zuzendutako funtsak (hizkuntza-metodoak, beste hizkuntza batzuetako literatura, etab.)	Bai ☐ Ez ☐
Tokiko funtsa	Bai ☐ Ez ☐
Komunitateei zuzendutako mailegu-loteak	Bai ☐ Ez ☐

4. Kokapena, eraikina, irisgarritasuna

Liburutegia kokapen zentralean eta/edo ondo komunikatuta al dago?	Bai ☐	Ez ☐
Kanporako irekierarik al du (aireztapena eta argiztapena)?	Bai ☐	Ez ☐
Sarrera bereiziak al ditu? Bermatuta al dago funtzionamendu independentea?	Bai ☐	Ez ☐
Sarbide automatikoko aterik al du?	Bai ☐	Ez ☐
Une oro eroso sentiarazten dizu?	Bai ☐	Ez ☐
Udalerriko beste instalazioekin partekatzen al du espazioa?	Bai ☐	Ez ☐
Zerbitzu hauek bateratzea komenigarria litzateke?	Bai ☐	Ez ☐
Liburutegiaren kokapena seinaleztatuta dago udalerrian?	Bai ☐	Ez ☐
Liburutegia behar bezala seinaleztatuta dago fatxadan?	Bai ☐	Ez ☐
Liburutegiaren ordutegiari buruzko informazioa kanpotik ikusten da?	Bai ☐	Ez ☐
Posta jasotzeko postontzirik instalatuta dago?	Bai ☐	Ez ☐
Dokumentuak itzultzeko postontzi baten funtzioak bete ditzake?	Bai ☐	Ez ☐
Ateen zabalera nahikoa al da gurpil-aulkien trafikoarentzat (80 cm-ko pasabide librea)?	Bai ☐	Ez ☐
Instalazioen itxura orokorra garbia eta ordenatua da?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago trafikorako oztoporik?	Bai ☐	Ez ☐

Segurtasun- eta higiene-alderdiak

Ba al dago ondo hornituta dagoen, aldizka berrikusten den eta berriz hornitzen den lehen sorospenetarako botikin orokorrik?	Bai ☐	Ez ☐
Hondakinen bilketa selektiborik al dago?	Bai ☐	Ez ☐
Larrialdietarako protokoloak ezarrita daude?	Bai ☐	Ez ☐
Arrapalak baldin badaude, araudia betetzen dute?	Bai ☐	Ez ☐
Liburutegiaren planoak (diseinua, kotatzea, sekzioak eta fatxada) edo zirriborroak eman ditzakete?	Bai ☐	Ez ☐

Suteen aurkako babesa

Ba al dago kea detektatzeko sistemarik?	Bai ☐	Ez ☐
Eraikina suteen aurkako ateekin konpartimentatuta dago?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago ebakuazio-bideen seinaleztapen argirik?	Bai ☐	Ez ☐
Larrialdietako irteera guztiak oztoporik gabeak dira?	Bai ☐	Ez ☐
Larrialdietako irteerak zuzenean kalera ematen badute ibilgailuak dituzten guneetara, ba al dago erabilera posiblea identifikatzen duten eta jendearen etorrera ohartarazten duten hesiak edo seinaleak?	Bai ☐	Ez ☐

Zoladura

Zoladura koherentea al da espazio publikoetan zein pribatuetan?	Bai ☐	Ez ☐
Irristagaitza al da?	Bai ☐	Ez ☐
Alfonbrak badaude, ondo finkatuta al daude zorura eta ez al dira deformatzen?	Bai ☐	Ez ☐

Hormak eta irekierak

Ba al dago ebakiak eragin ditzakeen beirazko edo beste material hauskorrez egindako leihorik, aterik edo sarbide publikoko altzaririk?	Bai ☐	Ez ☐
Oro har, hormak erregularrak dira (hezetasun-orbanik gabe, pintura homogeneoa, etab.)?	Bai ☐	Ez ☐
Sabaien altuera ≥ 2,65 m-koa, eta korridoreetan ≥ 2,10 m-koa, al da?	Bai ☐	Ez ☐

Eskailerak

Eskailera guztietan eta bi aldeetan barandak edo eskubandak daude?	Bai ☐	Ez ☐
90 eta 95 cm arteko altueran al daude?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago gutxienez 4 cm-ko eta 3 eta 5 cm arteko diametroko tarterik barandaren edo eskubandaren eta hormaren artean?	Bai ☐	Ez ☐
Baranda edo eskubanda zurruna al da (hau da, ez da deformatzen pisuarekin)?	Bai ☐	Ez ☐
Eskaileren gehienezko altuera 16 cm-koa da eta gutxieneko maila 30 cm-koa?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago jarraitutasunik aurrealdeko entregaren eta eskailera-mailaren artean?	Bai ☐	Ez ☐
Gehienez hamabi eskailera daude eskailera-buruen artean?	Bai ☐	Ez ☐
Baranda guztiak igotzea ezinezkoa da eta ondo babestuta daude?	Bai ☐	Ez ☐
Eskailerak barrak baditu, gehienez 10 cm-ko distantziara al daude?	Bai ☐	Ez ☐

Igogailuak

Kabinak 1,40 m-ko neurriak al ditu sarbidearen noranzkoan eta 1,10 m-ko neurriak noranzko perpendikularrean?	Bai ☐	Ez ☐
Igogailuek larrialdietarako telefonoak dituzte?	Bai ☐	Ez ☐
90 eta 95 cm arteko altueran dauden barandak dituzte?	Bai ☐	Ez ☐
Kabinako botoi-panela eta eskailera-buruan dagoena 100 eta 140 cm arteko altuera dute?	Bai ☐	Ez ☐
Botoiak braillez edo letra erliebedunez markatuta daude?	Bai ☐	Ez ☐
Ateak 80 cm zabal dira eta automatikoak dira?	Bai ☐	Ez ☐
Gurpil-aulki batek biratzea ahalbidetzen dute eskailera-buru guztiek (1,5 m x 1,5 m)?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago igogailuaren iritsierarako seinale akustiko eta bisualik eta martxaren norabiderako seinale bisualik?	Bai ☐	Ez ☐

Argiztapena eta ikusgarritasuna

Argiztapen koherentea dago eremu guztietan?	Bai ☐	Ez ☐

Instalazio elektrikoak

Lapurrak edo egokigailuak erabiltzen dira?	Bai ☐	Ez ☐
Kable guztiak behar bezala isolatuta eta babestuta daude?	Bai ☐	Ez ☐
Kablearen babesek higadurarik edo hondatzerik dute?	Bai ☐	Ez ☐

Komunak

Ba al dago gutxienez komun bat erabiltzaileentzat egokituta (aulkia biratzeko: 1,5 m x 1,5 m; 80 cm-ko zabalerako atea, kanpora irekitzen dena edo lerragarria, bultzatzeko edo palanka egiteko heldulekuekin; horman muntatutako konketa, bultzatzeko edo palanka egiteko mekanismoekin; bi euskarri-barra, 0,70 m eta 0,75 m arteko altueran —horietako bat tolesgarria—; beheko ertza lurretik 0,90 m-ra duen ispilua)?	Bai ☐	Ez ☐
Hondakinak (pixoihalak, konpresa higienikoak...) botatzeko edukiontzirik dago?	Bai ☐	Ez ☐
Haurtxo bati pixoihalak aldatzeko prestatuta daude?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago aireztapen-sistema automatikorik edo naturalik?	Bai ☐	Ez ☐

Alderdi funtzionalak

Ergonomia

Lan-eremu guztiak behar bezala argiztatuta al daude?	Bai ☐	Ez ☐
Mostradoreek edo lan-mahaiek 0,72 m-ko altuera, 0,70-0,75 m-ko sakonera eta 1,40 m-ko gutxieneko zabalera dute?	Bai ☐	Ez ☐
Telefonorik dago?	Bai ☐	Ez ☐

Formakuntza-alderdiak eta alderdi legalak

Arduradun diren langileek batxilergoko titulua edo baliokideak diren gutxieneko ikasketak dituzte?	Bai ☐	Ez ☐
Bibliotekonomian prestakuntza espezifikorik dute?	Bai ☐	Ez ☐

IKT gaitasunen ziurtagiria dute edo IKTen erabileran eta informazio-bilaketan ezagutza nahikoak dituzte?	Bai ☐	Ez ☐
Argi dituzte beren erantzukizunak?	Bai ☐	Ez ☐
Astean ordu batzuk dituzte barne-lanerako?	Bai ☐	Ez ☐
Kontraturik al dute?	Bai ☐	Ez ☐
Argi eta garbi definituta al daude haien betebeharrak kontratuan?	Bai ☐	Ez ☐

Aurrekontua

Udalak liburutegirako aurrekontu-partida espezifikoak ditu (langileak, erosketak, mantentze-lanak, jarduerak)?	Bai ☐	Ez ☐

Udalaren aurrek: _____ € Kulturaren aurrek: _____ € Liburutegia aurrek: _____ €

Zein ehuneko adierazten du Kulturaren aurrekontu osotik?

Zerbitzuak

Liburutegiko zerbitzuen katalogoari eta haren baldintzei buruzko informazioa ikusgai eta/edo eskuragarri al dago?	Bai ☐	Ez ☐
Liburutegiko txartela lortzeko baldintzak dagokion liburutegi-sistemaren baldintzekin bat datoz?	Bai ☐	Ez ☐
Datu pertsonalen babesari buruzko araudia aplikatzen da?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago liburutegiko araudirik?	Bai ☐	Ez ☐
Baldin badago, dagokion administrazioak onartu du?	Bai ☐	Ez ☐

Zerbitzu batzuetarako prezio publikoak daude?	Bai ☐	Ez ☐
Doakoak dira zerbitzu orokorrak (kontsulta, maileguak, Internet)?	Bai ☐	Ez ☐
Mailegu-zerbitzuak araudi argi eta koherenteak ditu?	Bai ☐	Ez ☐
Komunikazio ona dago udalaren eta babes-zerbitzu zentralen artean?	Bai ☐	Ez ☐

6. Espazioen eta materialen antolaketa

Ikuspegi orokorra

Ba al dago berritasunak erakusteko atal ikusgairik?	Bai ☐	Ez ☐
Pixka bat bereizita daude helduen eta haurren atalak?	Bai ☐	Ez ☐

Seinaleztapena

Atal desberdinak behar bezala seinaleztatuta daude?	Bai ☐	Ez ☐
Armairuak eta apalak behar bezala etiketatuta daude?	Bai ☐	Ez ☐
Bildumen antolaketa espazialak laguntzen al du dokumentuak aurkitzen?	Bai ☐	Ez ☐

Helduentzako altzariak

Gurpil-aulkian dauden pertsonek erabiltzaileentzako mahaiak erabil ditzakete (gutxienez leku bat erabilera mota bakoitzeko)?	Bai ☐	Ez ☐
Aulkiek beso-euskarriak dituzte?	Bai ☐	Ez ☐

Beso-euskarriak dituzten aulkiak mahaiaren altuerara doitzen dira, erabiltzen ez direnean aulkiak mahaien azpian jartzeko?	Bai ☐	Ez ☐
Perimetro-apalek gehienez 2,10 m-ko altuera dute?	Bai ☐	Ez ☐
Barneko apalek gehienez 1,80 m-ko altuera dute?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago 1,50 m edo gehiagoko tartea apaletan?	Bai ☐	Ez ☐
Oro har, apalak egoera onean al daude (egonkortasuna, kurbadurarik ez...)?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago CD, DVD eta abarrentzako altzari espezifikorik?	Bai ☐	Ez ☐
Aldizkariak altzari jakinetan erakusten dira?	Bai ☐	Ez ☐
Mahaiak 0,70 eta 0,75 m arteko altuera dute?	Bai ☐	Ez ☐
Oro har, altzariak al dira? Erraz garbitzen dira?	Bai ☐	Ez ☐

Haurrentzako altzariak

Haurren erabilerarako egokituta daude (altuera, ertz biribilduak, etab.)?	Bai ☐	Ez ☐

IKT prestakuntzarako edo IKTen erabilerarako espazioa

Zerbitzu-gune zentralizatu bat dago (banandutako sistema baten aldean)?	Bai ☐	Ez ☐
Ofimatika-ordenagailuen edo Interneteko arakatzaileen hasierako orriek balio erantsia ematen al diote erabiltzaileari?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago haurrek ordenagailuak erabiltzea bermatzen duten sistemarik?	Bai ☐	Ez ☐

Ba al dago informazioa eta ekipamendua erabiltzean erabiltzaileen pribatutasuna bermatzen duen sistemarik?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago zerbitzuaren erabilera-denboraren gaineko kontrolik erabiltzaileen artean bidezko erabilera bermatzeko?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago mantentze-zerbitzurik kontratatuta edo ezarrita hardwarerako?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago softwarea eguneratzeko zerbitzurik edo arazoak konpontzeko zerbitzurik?	Bai ☐	Ez ☐
Wifi-zerbitzua eskaintzen da?	Bai ☐	Ez ☐

Ekipamendua

Ordenagailuek altzari jakinik dute (kableak pasatzekoak, PUZerako euskarria)?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago erabilera anitzeko inprimagailurik guztientzat?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al daude haurrentzat bereziki diseinatutako ordenagailuak?	Bai ☐	Ez ☐

Funtsaren segurtasuna

Larrialdi-irteerek alarmarik dute erabilera okerren bat edo legez kanpoko erabileraren bat dagoenerako?	Bai ☐	Ez ☐
Posible al da liburuak edo dokumentuak kanpora botatzea edo pasatzea?	Bai ☐	Ez ☐

Funtsaren konposizioa

Kuantitatiboki betetzen dira arauak?	Bai ☐	Ez ☐
Helduentzako funtsa erakargarria da eta eguneratuta dago?	Bai ☐	Ez ☐

Haurren funtsa erakargarria da eta eguneratuta dago?	Bai ☐	Ez ☐
1:3 proportzioa betetzen da haurren eta helduen funtsetarako?	Bai ☐	Ez ☐

Irakurketa sustatzeko jarduerak

Irakurketa sustatzeko haurrentzat bereziki egindako jarduerak antolatzen dira gutxienez hilean behin?	Bai ☐	Ez ☐
Ba al dago helduentzat pentsatutako irakurketa sustatzeko jarduerarik?	Bai ☐	Ez ☐

Oharrak

Estatistikak

Eguneroko estatistikak biltzen dira?	Bai ☐	Ez ☐
Bisitari kopurua zenbatzen da?	Bai ☐	Ez ☐
Mailegu kopurua zenbatzen da?	Bai ☐	Ez ☐
Jardueren kopurua zenbatzen da?	Bai ☐	Ez ☐
Bertaratutakoen kopurua zenbatzen da?	Bai ☐	Ez ☐
Balio erantsiko informazioa (adierazleak) ateratzea posible da?	Bai ☐	Ez ☐

Oharrak

7. Ohar orokorrak

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA

Consejo
de Cooperación
Bibliotecaria